

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Doctrina 4. Desumpta ex cap. 9. 10. & 11. lib. Josue, in quibus describitur
Astus Gabaonitarum, pacem dolose impetrantium à Josue. Obsessa
Gabaonitarum civitas à Josue liberata, Sol stare jussus, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

quamprimum capta fuerit anima, ad alias decipiendas fit quasi laqueus, ut voluntati inimici obsequantur, sicuti perdix comprehensa pro esca illis proponitur, quæ nondum laqueo captæ sunt: circa illam enim auceps laqueos figit, ut voce sua perdix reliquas circumvolitantes ad eodem pelliceat, & sic decepta decipit omnes; quæso, unde in familiis quibusdam tanta lascivia inter proles, tanta dissolutio inter servos & ancillas, nisi ex unius impudici lingua ortum traxit? ò quàm multæ integerrimæ vitæ Virgines unius proci petulantia in castes devenere, irreparabilî castimoniam damnò. ò quàm innumeri adolescentes in templo seduli, in oratione frequentes, in obedientia celeres, in moribus compositi, unius perversi contubernio in gloriâ vitiorum omnium demersi sunt! vide ergo Christiane Lector! si Superiorem agis, quales patiaris in tua communitate aut familia homines? aut si inferior es, vide: quibus te jungas sociis. Superior, qui vel unum patitur impium, audiet ocius à Deo v. 13. cit. capitibus: *Anathema in medio tui est Israël, non poteris stare coram hostibus tuis, donec deleatur ex te &c.* & si talis vixerit in communitate, qui instar Acham furtum suum abscondentis, nequitiam suam palliò pietatis tegere noverit; ut tu Superior in ejus notitiam devenias, pone ei cum Israëlitis insidias: non tantum ad publica ejus dicta & facta, sed etiam ad secretiora vigilem habens oculum. Brevi continget, ut cum capias cum civibus *Hai*.

Doctrina 4.

Desumpta ex cap. 9. 10. & 11. lib. Josue, in quibus describitur Astus Gabaonitarum, pacem dolose impetrantium à Josue. Obsessa Gabaonitarum civitas à Josue liberata, Sol stare jussus, quinque Reges capti &c.

N. 205. *Considera* I. **A**Dulatores imitari Gabaonitas; ut enim illorum hominum, quos fallere quærunt, amicitiam impetrent, cum Gabaonitis munera illis offerunt, laudes & præconia congeminant, servos profitentur se esse, ad fœdera paratissimos, olei naturam induunt, quod illis rebus, quibus affunditur, se accommodans, cum frigidis frigidum, cum calidis calidum verba Apostoli inversò sensu accepta sibi appropriat, Rom. 12. testantis: *omnibus omnia factus sum &c.* Hoc oleum clarissime cognitum habens, sed summe detestans regius Vates

Vates exclamat: *Oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.* Noverrat ille pessimò aliorum exemplò doctus, quanta Regibus inferat damna tartareus iste liquor, quò tamen proh dolor! omnes prope modum Aulae & Palatia Magnatum abundant. Quare fateri cogimur cum S. Hieron. ad Cellant. scribente: *Istò maxime tempore regnat adulatio: quodque est gravissimum, quia humilitatis ac benevolentia loco ducitur. Ita fit: ut qui adulari nescit, aut invidus aut superbus reputetur.* Christus Dominus Matth. 9. vocatus ad resuscitandam Principis Jairi filiam, circa demortuae corpus reperit tibicines. Sed quid isti híc locorum agant, cum Musica in luctu sit importuna narratio? ocius ergo à Christo abesse jubentur, non antea vitam mortuae daturò, quam domus fuisset à talibus musicis vacuata. Rabanus factum hoc expendens asserit: *Tibicines sunt adulatores, qui fovent mortuam.* Neque enim adulatio solùm culpã mediante mortem animæ conciliat, sed & nutrit, & fovet. *Et cum ejecta esset turba, pergit S. Textus: intravit & tenuit manum ejus, & surrexit, ut intelligamus: tunc animam in peccatis mortuam ad vitam gratiæ redituram, quando nullum circa se senserit tibicinem, adulantem videlicet linguam; talem enim qui patitur, non vivet amplius vitã gratiæ, non ultrã surget è somno vitiorum.* Accidet illi, quod incautis evenire solet nautis, hi dum avidam aurem præbent Sirenium cantibus, indormiunt sopore tam gravi, ut eò usque non evigilent, donec fallacissimarum hostium rapidos dentes suæ cuti infixos sentiant. Accidet pariter illis, quod evenire solet infantibus ab ancillis infantariis, istæ dum agitant cunas, tandiu adhibent cantum, donec infantes sopiant, & sopore obrutos alligare queant cunis. Hinc S. August. ait in sententiis sentent. 137. *Adulantium lingua alligant animas: delectat enim ea facere, in quibus non solùm non metuitur reprehensor, sed etiam laudator audiunt.* Sic Necessias Alexandri Magni Assentator superbiam ejus alligavit. Qui cernens Regem sumptò medicamine tormentis cruciari, Athenæò teste lib. 6. dixit: *Quid ò Rex nobis fiet, quando vos Deos hec tormenta premunt?* sic Anaxarchus præfati Regis crudelitatem alligavit, quando illum de nece inelyto Clyto à se illatam contristatum videns, in hæc verba prorupit: *Nescis, jus esse & fas adsidere Jovi, ut quidquid Rex facit, id justum fasque sit?* sic immanem Dionysii Tyranni barbariem alligaverunt adulatores, qui illam compellavêre Justitiam. Sic (ut piura alia silentio involvam exempla) Tribonianus Jurisconsultus Justiniani, cæteroquin sagacissimi Imperatoris, arrogantiam

gantiam alligavit, quando ausus est dicere; illum neququam aliorum hominum more moriturum, sed unà cum corpore à cœlo assumendum fore. Tali oratione Imperator in sua Jurisprudencia & dignitate turgidior effectus, à veritate Catholica deflexit, & in hæresim prælapsus, corpore & animâ periit. Quare Christiane Lector te verbis S. Hieron. jam semel citati adhortor, ad Celant. scribentis: *gulosos & palpantes adulatores quasi hostes fuge.* Et ne tu ipsemet adulatorem agas, cogita frequenter, quas pœnas Deo & hominibus dare soleant adulatores Gabaonitarum asseclæ, *sub maledicto cum ipsis futuri v. 23. cit. capitis.* Adolescens narrans Davidi mortem Saulis, pro mercede adulationis suæ hastam visceribus infixam sensit 2. Reg. 1. duo sicarii, qui caput Isboseth eidem Regi attulerant, hœc factô adulatori, proprium perdidere caput 2. Reg. 4. Pharisei Christo fallacissimis linguis adulates, asserendô: *Magister scimus quia verax es &c.* Matth. 22. pluriès de Hypochrisi & aliis vitiis fuere ab illo verbis verissimis castigati? Achatius Zenoni Imperatori adulatus, ipsemet cum Zenone in hæresim & interitum incidit. Baronius in annal. an. 485.

N. 106.

Considera 2. Quanta sit vis virtusque orationis fervidæ: tanta planè, ut non tantum grandines, sed etiam ingentes lapides è cœlo delapsi sint super hostes Josue, devotissimè orantis: atque hinc asserit S. Chrysof. Tom. 1. Homil. 67. *telum est acerrimum Regibus deprecatio, & regius Vates cantat Psal. 149. exaltationes Dei in gutture eorum, & gladii ancipites in manibus eorum.* Cùmque Rex iste jam ætate confectus, fixum ratumque haberet, bello interesse 2. Reg. 18. à suis tamen prohiberetur, rogatus, manere domi, longè majorem hostibus intulit stragem, domesticos inter lares fervidè orandô, quàm patentibus in campis propriâ manu bellandô. Quod confirmat Abulensis q. 12. in lib. Reg. hæc verba scribens de illo: *Quia ipse manens in urbe tantum fecit orandô, sicut decem millia de euntibus ad prælium pugnandô.* S. Gregorius M. probè sciens, quantum in expugnandis urbibus & profligandis exercitibus hostium, valeant Dei servorum preces, Mauritium Imperatorem gravissimi erroris redarguit, dum legem promulgavit contra milites, qui depositô cingulô militiæ sæcularis transiêre ad cingulum militiæ religiosæ, veritus: ne numerô militum sic decrecente decrecerent vires exercitûs sui. Hanc ergò legem Pontifex istâ ratione impugnavit, asserens: *Tunc magis Dominorum exercitus contra hostes creverit, quando Dei exercitus ad orationem creverit.* His verbis forsân jam præluserat

luserat cœlestis Sponsus, cùm martiali animò præditam Sponsam sic collaudare auditus est, dicens Cant. 7. *Quid videbis in Sunamitide, nisi choros castrorum?* quem locum nonnisi attonitò oculò legens Theodoretus, miratur: quid hæc sibi velit dissimilium rerum connexio? quam concordiam conficere valeat hæc discordia armorum & chori? nonne arma in manibus militum, in linguis Monachorum preces & vota? apud hos nonnisi strictum reperies silentium, apud illos nonnisi strepitum & clamores exaudies? verbò: *Quid chori cùm castris? neque enim castris conveniunt chori: pax enim bello contraria est.* Ita ille, in cantica. Verùm respondet ociùs, inquiens: *Nimirum anime orantis natura per hoc nobis exprimitur: etenim dum apud altissimum preces fundit, & Musici officium facit & militis - Musici quidem dum placat iram, militis verò dum vincit invincibilem.* Ingens clades exstitit illa, quam suo in exercitu passus est Amalech Exodi 17. Sed quibùs armis, nisi precibus Moysis illata fuit? horrendam sensere stragem Samuelis tempore Philisthini, Judæorum terram invadere, & omnia ferrò igneque depopulare ausi: at quis eos hæc strage affecit, nisi Samuelis fervida oratio? quis illo in conflictu pugnavit, in quo nemine è castris Honorii Imperatoris casò, imò nec vulneratò ducenta Gothorum millia cecidère, Orosiò teste lib. 7. c. 37. nisi calidissimæ preces? & quid Carolum V. Imperatorem invictissimum tot urbium triumphatorem, tot exercituum victorem, tot gentium domitorem effecit, nisi frequens illud, & devotum orandè studium, ratione cujus de eo dictum est: *Carolus cum Deo sepiùs, quàm cum hominibus agere?* de hac fortissima precum armatura, & obtentis per eas victoriis non ambigens Carolus VI. modernus Imperator piissimus, ut pares Victoriæ Lauros de Turca immanissimo Christiani nominis hoste, qui Superatâ Moreâ Romanum Imperium susque deque versurus, ingentes exercitus coire jusserat, colligeret: id primò inter negotia sua locò habuit, ut ubique gentium suarum publicæ fierent preces, per singulas Dominicas & feriatas dies continuandæ. Et hem! tam felicè successu hóc annò supra millesimum septingentesimum decimò sextò pugnatum est, ut prostratò apud Peterwardinum campestrè exercitu, ex ducentis & ultra millibus Turcarum constante: tribùs ante hæc vicibus à Christianis oppugnata, sed nunquam expugnata Urbs Thesvvar, brevè temporis spatiò subacta sit; ipsi Ducibus, quibus de obedientiâ ibidem immortalè glorià nihil hinc dempsero, fateri coactis: Victorias has non sine mi-

raculo partas esse. Ut nihil memorem de pannico illo timore, quò tota propemodum Turcia nunc afficitur, communì votò exclamans: *Nulla salus bello, pacem te poscimus omnes.* Dum econtra subditi Domùs Austriacæ preces suas duplicant, & cum Victore Josue non quidem alloquendò materialem Cœli Solem, sed Solem Justitiæ Christum orandò, dicunt: *ne movearis - donec ulciscatur se gens nostra de inimicis nostris.* v. 13. citati capitis. Cùmque teste Job *militia sit vita hominis super terram*: adeoque non tantum hostibùs externis, sed vel maximè domesticis impugnemur, quos inter velut Reges præsideant quinque sensus externi. Hinc de talibus quinque hostibus cum Josue triumphum reportaturi, ad sola orationis arma confugiamus, animati verbis S. Gregorii Nysseni, qui orat. 1. de Orat. Dominicâ ait: *Oratio pudicitie præsidium atque tutamen est. Oratio Virginitatis sigillum, matrimonii fides, viatoribus scutum.* Hæc armaturâ pudicitiam suam strenuissimè defendit contra Holofernem Judith. Hoc scutò Susanna impudicissimos duorum Senum assultus excusit. Hòc ense quasi flammicò Chrysanthus adolescens omnes sibi à parente pessimo objectas delicias confodit. Is enim cùm ob susceptum Baptisma à Polemio patre in carcerem detrusus, & pejore consiliò ad delicias exinde eductus, inter puellas pulcherrimas fuisset constitutus, longâ oratione ad Deum se convertit, cujus epilogum pro coronide hujus Doctrinæ annecto. *Nunc ego (orabat ille) te supplex convenio, ut mihi adversus istas seras opituleris, ut quemadmodum serpentes dormiunt, ad vocem incantantium, sic ipsa me precante dormiant: ne mihi libidinis bellum inferre queant. Quoniam agnosco te verum Deum, qui homines in te credentes defendis, & invictam illis virtutem elargiris.* Hæc cum dixisset, tam ingenti Virgines somnò sunt oppressæ, ut nisi ex triclinio exportarentur, excitari non possent &c. Baron. apud Surium
25. Octob.

FASCI-